ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
(ειδικό τμήμα προβλεπόμενο από το άρθρο 123β του Κανονισμού Διαδικασίας)

της 24ης Ιουνίου 2009

«Επανεξέταση»

Στην υπόθεση C-197/09 RX,

με αντικείμενο πρόταση της πρώτης γενικής εισαγγελέα, δυνάμει του άρθρου 62 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, της 4ης Ιουνίου 2009, περί επανεξετάσεως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ
(ειδικό τμήμα προβλεπόμενο από το άρθρο 123β του Κανονισμού Διαδικασίας),

συγκείμενο από τους Β. Σκουρή, Πρόεδρο, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas και K. Lenaerts (εισηγητή), προέδρους τμήματος,

έχοντας υπόψη το άρθρο 225, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ,

έχοντας υπόψη το άρθρο 62 του Οργανισμού του Δικαστηρίου,

κατόπιν της προτάσεως της πρώτης γενικής εισαγγελέα E. Sharpston,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η πρόταση της πρώτης γενικής εισαγγελέα περί επανεξετάσεως αφορά την απόφαση του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (τμήμα αναιρέσεων) της 6ης Μαΐου 2009, Τ-12/08 P, M κατά ΕΜΕΑ (στο εξής: απόφαση της 6ης Μαΐου 2009), με την οποία το Πρωτοδικείο, αφενός, ακύρωσε τη διάταξη του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ενώσεως (πρώτο τμήμα) της 19ης Οκτωβρίου 2007, F-23/07, M κατά ΕΜΕΑ, καθώς και την απόφαση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων (ΕΜΕΑ) της 25ης Οκτωβρίου 2006, με την οποία απορρίφθηκε η από 8 Αυγούστου 2006 αίτηση του M περί συγκλήσεως της επιτροπής αναπηρίας προκειμένου να εξετάσει την περίπτωσή του (στο εξής: απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2006), και, αφετέρου, υποχρέωσε την ΕΜΕΑ να καταβάλει στον προσφεύγοντα χρηματική ικανοποίηση ύψους 3 000 ευρώ.

Το ιστορικό της υποθέσεως

2 Όπως προκύπτει από την απόφαση της 6ης Μαΐου 2009, ο M, έκτακτος υπάλληλος ο οποίος ανέλαβε υπηρεσία στον ΕΜΕΑ τον Οκτώβριο 1996, έπεσε θύμα εργατικού ατυχήματος τον Μάρτιο του 2005 και έκτοτε τελεί σε αναρρωτική άδεια. Η σύμβασή του με τον ΕΜΕΑ έληξε στις 15 Οκτωβρίου 2006.

3 Στις 17 Φεβρουαρίου 2006, ο M υπέβαλε αίτηση περί συγκλήσεως επιτροπής αναπηρίας την οποία απέρριψε ο ΕΜΕΑ με επιστολή της 31ης Μαρτίου 2006.

4 Στις 3 Ιουλίου 2006 ο Μ υπέβαλε ένσταση κατά της ανωτέρω αρνήσεως η οποία απερρίφθη με την απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2006.

5 Κατά το μεσοδιάστημα, ο Μ υπέβαλε εκ νέου στις 8 Αυγούστου 2006 αίτηση περί συγκλήσεως επιτροπής αναπηρίας, επισυνάπτοντας ιατρική γνωμάτευση του ιατρού W.

6 Με έγγραφο της 29ης Νοεμβρίου 2006, ο ΕΜΕΑ γνωστοποίησε στον Μ ότι η αίτηση δεν μπορούσε να εκληφθεί ως νέα αίτηση, κατά το άρθρο 59, παράγραφος 4, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, οπότε και έπρεπε να απορριφθεί για τους ίδιους με τους εκτεθέντες στην απόφαση της 25ης Οκτωβρίου 2006 λόγους.

7 Με επιστολή της 25ης Ιανουαρίου 2007, ο Μ υπέβαλε ένσταση αιτούμενος την ανάκληση της αποφάσεως της 25ης Οκτωβρίου 2006 κατά το μέτρο που απορριπτόταν η αίτησή του της 8ης Αυγούστου 2006. Μάλιστα την επομένη, απηύθυνε στον ΕΜΕΑ αίτημα περί καταβολής αποζημιώσεως για τις υλικές ζημίες που υπέστη και χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω ηθικής βλάβης.

8 Με έγγραφο της 3ης Ιανουαρίου 2007, ο ΕΜΕΑ απέρριψε την ένσταση και το σχετικό αίτημα.

9 Ο Μ άσκησε στις 19 Μαρτίου 2007 ενώπιον του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης προσφυγή αιτούμενος, αφενός, την ακύρωση της αποφάσεως της 25ης Οκτωβρίου 2006 και, αφετέρου, την καταδίκη του ΕΜΕΑ στην καταβολή ποσού ύψους 100 000 ευρώ ως αποζημιώσεως λόγω υπηρεσιακών πταισμάτων.

10 Κατόπιν ενστάσεως απαραδέκτου την οποία προέβαλε ο ΕΜΕΑ, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης απέρριψε, με την προπαρατεθείσα διάταξη Μ κατά ΕΜΕΑ, την προσφυγή ως απαράδεκτη, τόσον ως προς τα αιτήματα περί ακυρώσεως όσον και ως προς τα αιτήματα περί καταβολής αποζημιώσεως. Έκρινε, ιδίως, ότι τα αιτήματα που στρέφονταν κατά της αποφάσεως της 25ης Οκτωβρίου 2006, αποφάσεως με την οποία είχε απορριφθεί η αίτηση του Μ της 8ης Αυγούστου 2006, ήσαν απαράδεκτα ως εκ του ότι η εν λόγω απόφαση έπρεπε να ερμηνευθεί ως αμιγώς επιβεβαιωτική απόφαση εκείνης που περιελάμβανε το έγγραφο του ΕΜΕΑ της 31ης Μαρτίου 2006.

11 Κατόπιν αιτήσεως αναιρέσεως την οποία άσκησε ο Μ κατά της εν λόγω διατάξεως, το Πρωτοδικείο ακύρωσε, με την απόφαση της 6ης Μαΐου 2009, τη διάταξη αυτή, κρίνοντας ότι έπασχε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον είχαν κριθεί ως απαράδεκτα τα αιτήματα του Μ περί ακυρώσεως και περί καταβολής αποζημιώσεως.

12 Ακολούθως, εκτιμώντας ότι η υπόθεση ήταν ώριμη προς εκδίκαση, το Πρωτοδικείο έκρινε, μεταξύ άλλων, απαράδεκτα τα αιτήματα του Μ περί καταβολής αποζημιώσεως. Επί της ουσίας, υποχρέωσε τον ΕΜΕΑ να καταβάλει ποσό ύψους 3 000 ευρώ ως χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη που προέβαλε ο Μ.

Εκτίμηση

13 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι εν προκειμένω το παρεμπίπτον ζήτημα, κατά την έννοια του άρθρου 114 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου το οποίο ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο και για το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης, ήτοι η ένσταση απαραδέκτου που προέβαλε ο ΕΜΕΑ ενώπιον του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης, είχε ως συνέπεια η ενώπιον του ανωτέρω δικαστηρίου διεξαχθείσα πρωτοδίκως συζήτηση και η εκ μέρους του εκτίμηση να αφορούν αποκλειστικά το παραδεκτό της ασκηθείσας από τον Μ προσφυγής και των διατυπωθέντων με την προσφυγή αυτή αιτημάτων του.

14 Τα διατυπωθέντα από τον Μ αιτήματα περί καταβολής αποζημιώσεως, προκειμένου να αποκατασταθεί ειδικότερα η προβαλλόμενη από τον ίδιο ηθική βλάβη, δεν οδήγησαν επί της ουσίας, υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις, σε καμία έγγραφη ούτε καν προφορική κατ' αντιμωλία συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης. Ούτε αποτέλεσαν αντικείμενο εκτιμήσεως και αποφάσεως επί της ουσίας εκ μέρους του δικαιοδοτικού αυτού οργάνου.

15 Πέραν τούτου, από τα γραπτά υπομνήματα που κατέθεσαν οι διάδικοι στο πλαίσιο της διαδικασίας αναιρέσεως ενώπιον του Πρωτοδικείου δεν προκύπτει ότι επί της ουσίας διεξήχθη έγγραφη κατ' αντιμωλία συζήτηση επί των ιδίων αιτημάτων προτού το Πρωτοδικείο, αποφαινόμενο επί του βασίμου του αιτήματος για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, αποφασίσει να του επιδικάσει, καταδικάζοντας τον ΕΜΕΑ, χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης ύψους 3 000 ευρώ. Εξάλλου, ούτε το πρακτικό της από 23 Ιανουαρίου 2009 επ' ακροατηρίου συζητήσεως ενώπιον του Πρωτοδικείου, ούτε η απόφαση αυτού περιλαμβάνουν οποιαδήποτε ένδειξη ότι κατά τη συγκεκριμένη συνεδρίαση είχε συζητηθεί το βάσιμο του ανωτέρω αιτήματος, ειδικότερα δε το ακριβές περιεχόμενο του δικαιώματος του Μ για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης.

16 Εξ αυτού έπεται ότι, με την απόφασή του της 6ης Μαΐου 2009, το Πρωτοδικείο έκανε επί της ουσίας εν μέρει δεκτό το αίτημα του Μ για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, τη στιγμή κατά την οποία, αφενός, το ανακύψαν ενώπιον του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης παρεμπίπτον δεν επέτρεψε την επί της ουσίας έγγραφη ή προφορική κατ' αντιμωλία συζήτηση ενώπιον αυτού και, αφετέρου, δεν συνάγεται ότι παρόμοια συζήτηση διεξήχθη ενώπιον του Πρωτοδικείου.

17 Υπό τις περιστάσεις αυτές, διαπιστώνεται ότι υφίσταται σοβαρός κίνδυνος να θιγεί η ενότητα ή η συνοχή του κοινοτικού δικαίου καθόσον με την απόφαση της 6ης Μαΐου 2009 κρίθηκε επί της ουσίας το αίτημα του Μ για χρηματική ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης.

18 Ως εκ τούτου, επιβάλλεται η επανεξέταση της αποφάσεως της 6ης Μαΐου 2009.

19 Συναφώς, πρώτον, επιβάλλεται να εξεταστεί τί νοείται ως «διαφορά ώριμη προς εκδίκαση» κατά τα άρθρα 61 του Οργανισμού του Δικαστηρίου και 13, παράγραφος 1, του παραρτήματος του εν λόγω οργανισμού, όταν ενώπιον του πρωτοδίκως επιληφθέντος δικαστηρίου, εν προκειμένω του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης, ο καθού το κάλεσε να αποφανθεί επί ενστάσεως απαραδέκτου χωρίς να υπεισέλθει επί της ουσίας, το δε δικάσαν κατ' αναίρεση δικαστήριο, εν προκειμένω το Πρωτοδικείο, ακυρώνει τη διάταξη του πρωτοδίκως δικάσαντος δικαστηρίου κάνοντας δεκτή την ανωτέρω ένσταση απαραδέκτου.

20 Δεύτερον, επιβάλλεται να εξεταστεί αν συνιστά μη τήρηση των συνδεόμενων με το δικαίωμα για δίκαιη δίκη επιταγών, ειδικότερα δε εκείνης που αφορά τον σεβασμό των δικαιωμάτων άμυνας, το γεγονός ότι, μετά την ακύρωση της εν λόγω διατάξεως και αφού κρίθηκε παραδεκτή η προσφυγή, ιδίως τα περί καταβολής αποζημιώσεως αιτήματα που διατυπώθηκαν με αυτή, το κατ' αναίρεση δικάσαν δικαστήριο, εν προκειμένω το Πρωτοδικείο, αποφαίνεται επί της ουσίας αιτήματος για χρηματική ικανοποίηση της φερόμενης ηθικής βλάβης του προσφεύγοντος, τη στιγμή κατά την οποία ουδεμία έγγραφη ή προφορική κατ' αντιμωλία συζήτηση διεξήχθη συναφώς ενώπιον του πρωτοδίκως δικάσαντος δικαστηρίου, εν προκειμένω του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης, ενώ δεν προκύπτει ότι διεξήχθη παρόμοια συζήτηση ενώπιον του κατ' αναίρεση δικάσαντος δικαστηρίου.

21 Τρίτον, σε περίπτωση κατά την οποία διαπιστωθεί ότι η απόφαση της 6ης Μαΐου 2009 i) παραβιάζει τα άρθρα 61 του Οργανισμού του Δικαστηρίου και 13, παράγραφος 1, του παραρτήματος του εν λόγω Οργανισμού και/ή ii) δεν έλαβε υπόψη τις συνδεόμενες με το δικαίωμα για δίκαιη δίκη επιταγές, ειδικότερα δε την αφορώσα τον σεβασμό των δικαιωμάτων άμυνας, επιβάλλεται να εξεταστεί αν και, ενδεχομένως, σε ποιο βαθμό η εν λόγω απόφαση θίγει την ενότητα ή τη συνοχή του κοινοτικού δικαίου.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (ειδικό τμήμα προβλεπόμενο από το άρθρο 123β του Κανονισμού Διαδικασίας) αποφαίνεται:

1) Επιβάλλεται η επανεξέταση της αποφάσεως του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (τμήμα αναιρέσεων) της 6ης Μαΐου 2009, Τ-12/08 Ρ, Μ κατά ΕΜΕΑ.

2) Η επανεξέταση αφορά το ερώτημα αν η απόφαση του Πρωτοδικείου της 6ης Μαΐου 2009 (Τ-12/08 Ρ, Μ κατά ΕΜΕΑ) θίγει την ενότητα ή τη συνοχή του κοινοτικού δικαίου κατά το μέτρο που το Πρωτοδικείο, δικάζοντας κατ' αναίρεση, ερμήνευσε την κατά τα άρθρα 61 του Οργανισμού του Δικαστηρίου και 13, παράγραφος 1, του παραρτήματος του οργανισμού αυτού έννοια της «ώριμης προς εκδίκαση διαφοράς» κατά τρόπο που του επέτρεψε να αποφανθεί το ίδιο οριστικά επί της ουσίας, παρά το γεγονός ότι η αίτηση αναιρέσεως της οποίας επελήφθη αφορούσε την εξέταση της μεταχείρισης την οποία επιφύλαξε το πρωτοβάθμιο δικαστήριο σε ένσταση απαραδέκτου και ότι, ως προς την πτυχή της διαφοράς επί της οποίας το Πρωτοδικείο αποφάνθηκε οριστικά επί της ουσίας, ουδεμία κατ' αντιμωλία συζήτηση είχε διεξαχθεί ενώπιόν του αλλ' ούτε ενώπιον του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως πρωτοβάθμιου δικαστηρίου.

3) Οι κατά το άρθρο 23 του Οργανισμού του Δικαστηρίου ενδιαφερόμενοι διάδικοι και οι διάδικοι της ενώπιον του Πρωτοδικείου διαδικασίας καλούνται να καταθέσουν ενώπιον του Δικαστηρίου, εντός προθεσμίας μηνός από της επιδόσεως της παρούσας αποφάσεως, τις γραπτές παρατηρήσεις τους επί του εν λόγω ζητήματος.

(υπογραφές)